

Frode Isaksen

Vår dato: 23.12.2020

Vår ref.: 202006356-9

Arkiv: 311

Deres dato:

Deres ref.:

Saksbehandler:

Ole André Steinsvik

916 08 316/oas@nve.no

Frode Isaksen - søknad om flytting av eksisterende vanninntak i Skaugvollelva i Gildeskål kommune, Nordland – tiltaket er vurdert konsesjonspliktig

NVE viser til henvendelse av 20.5.2020 med senere tillegg.

Omtale av plan for tiltaket

Eksisterende vannuttak i Skaugvollelva har svakheter knyttet til forurensningsfare både fra trafikken på FV 17 og fra et nærliggende hytteområde. Søker ønsker derfor å flytte inntakspunktet til oversiden av FV 17 ved horisontal boring fra dagens vannuttak i Skaugvollelva, gjennom FV 17, til underjordisk kilde ca. 200 m lenger sør.

Dagens vannuttak ble vurdert konsesjonsfritt i 2001 (NVE 200107968-4). Maksimalt vannforbruk ble satt til 4,5 l/s. Det er ikke søkt om økning av eksisterende vannuttak.

NVE skal på bakgrunn av opplysningene i meldingen, samt mottatt høringsuttalelser, avgjøre om utbyggingen medfører slike skader eller ulemper for allmenne interesser at tiltaket må ha konsesjon etter vannressursloven § 8.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor

Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge

Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord

Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør

Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest

Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst

Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Høring

Søknaden er sendt Gildeskål kommune, Nordland fylkeskommune, Fylkesmannen i Nordland og Sametinget på høring. Dette anses tilstrekkelig for meldinger. NVE har mottatt følgende uttalelser (4):

Gildeskål kommune kom med følgende uttalelse i brev av 28.7.2020:

«Flytting av vanninntak i Skaugvollelva

Vi viser til mail fra dere 11.06.20 hvor det bes om tilbakemelding angående den planlagte flyttingen.

Planstatus

I kommuneplanens arealdel er det berørte området betegnet som et rent LNFR-område. I tillegg er det skravert og merket som hensynssone H740: Skaugvollelva – vernet etter forskrift om retningslinjer for vernede vassdrag.

Biologisk mangfold

Vi har foretatt en sjekk i naturbasen og i artskart. Det er registrert sju ulike planter i området; de er alle vurdert til LC – livskraftige. Deler av området nedenfor fv. 17, der inntaket er i dag, er markert som naturtypen bekkekløft og bergvegg.

Fra NOU da vassdraget ble vernet: Anadrom fisk går ca. 1 km opp i elva, mens flere av vannene i nedbørfeltet har ørret av fin kvalitet.

Friluftsliv

Som dere selv skriver: Området er også lett tilgjengelig og mye brukt som turterreng, jf. Skaugvoll-dalen - Steppene, kartlagt friluftslivsområde.

Kulturminner

Vi viser til det som står i NOU-en. Før eventuelle inngrep i marka, må byggesaken sendes på høring til kulturminnemyndighetene.»

Fylkesmannen i Nordland har gitt uttalelse i brev av 26.8.2020:

«Uttalelse til melding om flytting av vanninntak i Skaugvollelva i Gildeskål kommune - vurdering av konsekvenser for allmenne interesser

Fylkesmannen i Nordland viser til e-post av 11.06.2020 fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) ved Ole Andre Steinsvik vedlagt melding fra Frode Isaksen som ønsker å flytte eksisterende vanninntak i Skaugvollelva til underjordisk magasin/vannkilde sør for fylkesvei 17. Vi beklager at vi er seint ute med vår høringsuttalelse og viser her til avtale med Ole Andre Steinsvik om utsatt høringsfrist.

Eksisterende vanninntak som er lokalisert i Skaugvollelva ca. 200 m nedstrøms FV 17, har store svakheter knyttet til forurensningsfare både fra trafikken på FV 17 og fra et nærliggende hytteområde. Tiltakshaver ønsker derfor å flytte inntakspunktet til oversiden av FV 17 ved horisontal boring fra dagens vannuttak i Skaugvollelva, gjennom FV 17, til underjordisk kilde ca. 200 m lenger sør.

I dag er nedre del av Skaugvollvassdraget preget av mange inngrep, mens vassdraget ovenfor FV 17 framstår som urørt med unntak av i to områder som krysses av kraftlinjer.

Vi kan ikke se at det i meldingen kommer klart fram hvor stort uttak av vann det ønskes godkjenning for. Det vises her til at Gildeskål kommune er i dialog med tiltakshaver «ang vann til Sørfjorden da Deres anlegg der ikke tilfredsstiller mattilsynets krav samt sommer og vinterstid er der lite tilsig i dammen». Dersom det omsøkte vannuttaket i Skaugvollelva også skal omfatte vann til kommunalt vannverk antar vi at vannuttaket vil bli betydelig større enn dagens.

Dagens vannuttak i Skaugvollelva ble i 2001 vurdert som ikke konsesjonspliktig av NVE etter vannressursloven for et maksimalt forbruk på 4,5 l/s. Fylkesmannen mente den gang at et slikt vannuttak ville gi små ulemper for allmenne interesser og anbefalte ikke konsesjonsbehandling etter vannressursloven. En forutsetning for denne vurderingen var at inntaket måtte bygges slik at en restvannvannføring minst på størrelse med alminnelig lavvannføring ble sluppet forbi inntaket og at tiltaket måtte gjennomføres slik at inngrepene ble skjult mest mulig.

I meldingsfasen for et vassdragstiltak er det fylkesmannens oppgave å gi en vurdering av om allmenne interesser vil kunne bli negativt berørt, og ut fra dette gi råd til NVE om eventuell konsesjonsplikt etter vannressursloven § 8. Vi er også bedt om å vurdere kunnskapsgrunnlaget i forhold til naturmangfoldloven § 8 og om tiltaket vil kreve tillatelse etter lovverk som forvaltes fylkesmannen.

Konklusjon

Fylkesmannen i Nordland mener det er knyttet usikkerhet til konsekvensene for allmenne interesser av en flytting av eksisterende vanninntak i Skaugvollelva etter de framlagte planene. Vi synes ikke det kommer klart fram i meldingen hvor stort vannuttaket kan bli. De negative effektene av tiltaket på de allmenne interessene i vassdraget vil avhenge av størrelsen på vannuttaket i forhold til vannføringen i elva samt omfanget av nye inngrep. Vi mener kunnskapsgrunnlaget etter naturmangfoldloven § 8 er mangelfullt og vi anbefaler at NVE krever konsesjonsplikt etter vannressursloven § 8 med krav om supplerende opplysninger og eventuelt nye undersøkelser.

I meldingen er det ikke opplyst om det vil være fare for utslipp under anleggsperioden av boreslam, olje m.m. Dersom det er en risiko for at utslipp vil påvirke allmenne interesser lenger ned i vassdraget vil det det kunne utløse krav om utslippstillatelse fra fylkesmannen etter forurensningsloven.

Allmenne interesser

Allmenne interesser som vil kunne bli negativt påvirket er knyttet til vassdragsvern, viktig naturtype («bekkekløft og bergvegg»), reindrift, anadrom laksefisk og friluftsliv.

Nedenfor har vi gitt en nærmere vurdering av aktuelle allmenne interesser.

Skaugvollvassdraget er gjennom St.prp. nr. 118 (1991-92) om verneplan IV for vassdrag underlagt vern. Ved kgl. res. av 10.11.94 ble det gitt rikspolitiske retningslinjer for verna vassdrag med hjemmel i plan- og bygningsloven. Her slås det fast at offentlig forvaltning skal ta vare på verneverdiene i verna vassdrag, også med hensyn til andre tiltak/inngrep enn kraftutbygging. Retningslinjene for de enkelte verneobjektene er avgrenset til vassdragsbeltet, dvs. hovedelver, større bekker, sjøer og tjern og et område på inntil 100 meters bredde langs sidene av disse og andre deler av nedbørfeltet som det er faglig dokumentert at har betydning for vassdragets verneverdi.

Etter at dagens vannuttak ble vedtatt konsesjonsfritt i 2001 er det gjennomført flere undersøkelser av miljøverdiene i Skaugvollvassdraget. I 2014 ble en lokalitet av naturtypen Bekkekløft og bergvegg (BN00104809) kartlagt. Lokaliteten ligger like nedenfor RV 17, og består av elvekløfta fra veien og ca. 200 m nedover langs elvestrengen. Her stuper elva ca. 60 m bratt utfor, og danner flere mindre fosser med bratte lisider og flere mindre utstående bergvegger preget av basekrevende vegetasjon.

I faktaark i Naturbase <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00104809> er følgende verdibegrunnelse gitt: «Lokaliteten er i første rekke avgrenset på bakgrunn av potensialet for sjeldne og rødlistede fukt- og basekrevende mosearter, samt at naturtypen, herunder inkludert fosseeng og fosseberg, later til å være lokalt sjelden. Både fosseeng og fosseberg innenfor lokaliteten er påvirket av fosserøyk selv på lav vannføring. Ut fra dette gis lokaliteten verdien B, viktig. Verdien kan eventuelt økes ytterligere ved påvisning av sjeldne eller rødlistede arter, og lokaliteten, og da særlig selve fossesprøytonene bør undersøkes nærmere».

Følgende råd om skjøtsel og hensyn er gitt: «Lokaliteten bevares best uten noen form for menneskelig påvirkning. Dette inkluderer også alle former for kraftutbygging, vedhogst, Side: 3/4 treslagsskifte og utfylling og deponering av masser ved en eventuell ombygging av Rv 17, da en av de verdifulle fosserøyksonene ligger like nedenfor veien».

Dagens vanninntak påvirker kun vannføringen i den nederste delen av den kartlagte bekkekløfta. Dersom vanninntaket flyttes lenger opp i elva som omsøkt, vil vannføringen i hele bekkekløfta bli påvirket. Når det etter vår vurdering også er knyttet usikkerhet til hvor stort det nye vannuttaket eventuelt vil bli er potensialet for negative effekter på bekkekløfta og den fuktkrevende vegetasjonen som vokser her vanskelig å forutse.

Det nye vanninntaket er planlagt lokalisert innenfor Saltfjellet reinbeitedistrikt. Området er klassifisert som vårbeite, kalvingsland, vinterbeite og flyttlei. Det vises her til fylkesmannens nettside om reindrift i Nordland <https://www.fylkesmannen.no/Nordland/landbruk-og-reindrift/Reindrift/> med link til reindriftskart. Aktuelle inngrep og tiltak i tilknytning til vanninntaket vil potensielt kunne påvirke reindriften negativt. I slike saker er det viktig at reinbeitedistriktet blir orientert og får mulighet til å uttale seg. Vår uttalelse er derfor sendt med kopi til Saltfjellet reinbeitedistrikt.

Skauvollelva har en bestand av sjørret. I tillegg har elva sporadisk oppgang av laks. Hele den anadrome strekningen på ca. 1,3 km har mer eller mindre sammenhengende gyte- og/eller oppveksthabitat for sjørret. I Lakseregisteret <https://lakseregisteret.fylkesmannen.no/visElv.aspx?vassdrag=Skauvollelva&id=160.72Z> er sjørretbestanden kategorisert som sårbar. Fysiske inngrep, lakselus og ettervirkninger av skadefloppen vinteren 2002 er oppgitt som avgjørende påvirkningsfaktorer. Et økt vannuttak fra Skauvollelva utover det som er godkjent i dag, kan potensielt gi negative effekter på gyte- og oppvekstforholdene for den allerede sårbare sjørretbestanden.

Det eventuelle nye vanninntaket vil strekke seg inn i et viktig friluftsområde som har fått navnet Skaugvalldalen - Steppene (FK00000068). I faktaarket i Naturbase <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00000068> er det gitt følgende områdebeskrivelse: «Dalføre med vernet vassdrag med mange flotte fossefall, fiskevann. Jakt og fiske, sanking av bær og sopp. Sommer og vinterbruk». Inngrep og tiltak i området ved vanninntaket vil kunne påvirke friluftslivet negativt.»

Nordland fylkeskommune uttaler i brev av 4.8.2020:**«Kulturminnefaglig uttalelse - Søknad om flytting av eksisterende vanninntak i Skaugvollelva - Gildeskål kommune i Nordland**

Fylkeskommunen er myndighet for å ivareta kulturminner i arealplanleggingen, i henhold til Lov om kulturminner av 1978 og Plan- og bygningsloven av 2008.

Tiltaket er sjekket mot våre arkiver. Så langt en kjenner til, er det ikke i konflikt med kjente verneverdige kulturminner som fylkeskommunen er delegert forvaltningsansvar for. Alle kulturminner er imidlertid ikke registrert. Skulle kommunen innvilge søknaden, vil fylkeskommunen derfor vise til tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens § 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gamle gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/ uventede steinkonsentrasjoner, må Kulturminner i Nordland underrettes umiddelbart. Det forutsettes at nevnte pålegg bringes videre til dem som skal utføre arbeide i marken.

Uttalelsen gjelder ikke samiske kulturminner; det vises til egen uttalelse fra Sametinget.»

Sametinget skriver i brev av 13.7.2020:**«Uttalelse vedrørende søknad om flytting av vanninntak i Gildeskål kommune.**

Vi viser til deres brev av 11.06.2020.

Etter vår vurdering av beliggenhet, omfang og annet kan vi ikke se at det er fare for at det omsøkte tiltaket kommer i konflikt med automatisk freda, samiske kulturminner. Sametinget har derfor ingen spesielle merknader til tiltaket.

Skulle det likevel under arbeid i marken oppdages gjenstander eller andre spor som tyder på eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og melding sendes Sametinget og fylkeskommunen omgående, jf. lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kml.) § 8 annet ledd. Vi forutsetter at dette pålegg formidles videre til dem som skal utføre arbeidet i marken.

Vi minner om at alle samiske kulturminner fra 1917 eller eldre er automatisk freda ifølge kml. § 4 annet ledd. Samiske kulturminner kan blant annet være bygninger, hustufter, gammetufter (sirkulære flater, ofte med steinsatt ildsted og voll omkring), teltboplasser (synlig som et steinsatt ildsted), ulike typer anlegg brukt ved jakt, fangst, fiske, reindrift eller husdyrhold, graver, offerplasser eller steder det knytter seg sagn til. Denne oppregningen er på ingen måte uttømmende. Mange av disse er fortsatt ikke funnet og registrert av kulturminnevernet. Det er ikke tillatt å skade eller skjemme freda kulturminne, eller sikringssonen på 5 meter rundt kulturminnet, jf. kml. §§ 3 og 6.

Vi gjør for øvrig oppmerksom på at denne uttalelsen bare gjelder Sametinget, og viser til egen uttalelse fra Nordland fylkeskommune.»

NVEs vurdering

Det er ikke gjennomført en egen biologisk undersøkelse for det planlagte prosjektet. NVE har foretatt søk i Naturbase (www.naturbase.no) og Artsdatabanken (www.artsdatabanken.no) 2.12.2020. Med bruk av disse kildene, uttalelser fra Fylkesmannen i Nordland, Nordland fylkeskommune, Gildeskål kommune og Sametinget, samt egne erfaringer, vurderer NVE kunnskapsgrunnlaget som tilstrekkelig for å vurdere konsesjonsplikt, jf. naturmangfoldloven § 8.

Det er registrert en lavlands-lauvskogbekkekløft kategorisert som viktig (B) like nedenfor FV 17 ovenfor Skaugvoll. Lokaliteten består av elvekløfta fra veien og ca. 200 m nedover langs elvestrengen. Fylkesmannen fremholder at flyttingen av vanninntaket kan påvirke vannføringen i større deler av bekkekløfta og dermed ha et potensiale for negative effekter på fuktkrevene vegetasjonen på lokaliteten. NVE deler disse vurderingene. Konsekvensene av endret, eller redusert, vannføring i deler av elva er vanskelig å forutse og potensielt negativ.

Skaugvollelva har en bestand av sjøørret. I tillegg har elva sporadisk oppgang av laks. Fylkesmannen oppgir at den anadrome strekningen på ca. 1,3 km, utgjør et mer eller mindre sammenhengende gyte- og/eller oppveksthabitat for sjøørret. I Lakseregisteret (2.12.2020) <https://lakseregisteret.fylkesmannen.no/visElv.aspx?vassdrag=Skaugvollelva&id=160.72Z> blir sjøørretbestanden kategorisert som sårbar. Fysiske inngrep, lakselus og ettervirkninger av skadeflommen vinteren 2002 er oppgitt som avgjørende påvirkningsfaktorer. NVE oppfatter ikke de akvatiske interessene som avgjørende for konsesjonsspørsmålet, men inngår i den samlede vurderingen av konsesjonsspørsmålet.

Skaugvollelva inngår i det kartlagte friluftsområdet Skaugvolldalen - Steppene. Friluftsområdet er kategorisert som viktig med vektlegging av bruksfrekvens, inngrepsfrihet og tilgjengelighet. Anleggsarbeidet/boringen kan påvirke friluftaktivitetene i området negativt.

Berørt elvestrekning er del av Skaugvollelva (160/2) som ble vernet etter Verneplan IV i 1994. Vassdragets verneverdier er knyttet til urørthet, naturfaglige kvaliteter, landskapsformer, områdets verdi for friluftslivet og egnethet som typevassdrag. Vassdraget har flere underjordiske løp som drenerer arealer med karstutvikling, samt et system av mindre vann med basisk vannkvalitet. Spesiell verneverdi har løpet fra Greftvatn med sitt grottesystem. Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag (<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1994-11-10-1001>) gir føringer også for andre typer inngrep enn vannkraftutbygging. NVE vurderer at tiltaket kan komme i konflikt med verneformålet eller verneinteressene.

Søk i Kulturminnesøk 2.12.2020 gir ingen treff i nærområdet til vanninntaket.

Området ligger innenfor Saltfjellet reinbeitedistrikt sitt område klassifisert som vårbeite, kalvingsland, vinterbeite og flyttlei. Inngrep og tiltak i tilknytning til vanninntaket vil, potensielt, kunne påvirke reindrifta. NVE vurderer imidlertid denne ulempen som moderat og midlertidig fordi anleggsperioden vil bli relativt kort og fordi berørt areal/elv vil bli forsøkt tilbakeført og tilrettelagt.

Fylkesmannen i Nordland peker på at tiltaket kan medføre flere ulemper for allmenne interesser knyttet til friluftsliv, naturmangfold, økologisk tilstand, natursystem (grotter), samt anadrom laksefisk. NVE er enig i dette. Etter NVEs vurdering er det ikke tilstrekkelig avklart om arter og naturtyper kan bli negativt påvirket av tiltaket. Usikkerheten til virkningene av tiltaket medfører at vi ikke kan utelukke at tiltaket er i konflikt med naturmangfoldloven §§ 4 og 5. Kunnskapsgrunnlaget er ikke tilstrekkelig jf. § 8 i naturmangfoldloven, og «føre var prinsippet» kommer til anvendelse jf. § 9 i samme lov.

NVE mener at prosjektet, slik det er beskrevet i meldingen, kan påvirke allmenne interesser negativt. For at NVE skal kunne pålegge nødvendige undersøkelser slik som for eksempel kartlegging av biologisk mangfold, eventuelt pålegge avbøtende tiltak, må prosjektet konsesjonsbehandles.

Oppsummering

NVE mener at tiltaket, slik det er beskrevet, kan være til ulempe for allmenne interesser knyttet til arter, naturtyper og anadrom fisk. Tiltaket er ikke tilstrekkelig utredet mht. virkningene for biologisk mangfold. En konsesjonsbehandling vil sikre innspill fra berørte parter og at prosjektet blir tilstrekkelig utredet. Dersom det gis konsesjon, vil det også gi NVE mulighet til å pålegge nødvendige avbøtende tiltak.

NVEs vedtak

Med hjemmel i vannressursloven § 18 og delegering til NVE fra Olje- og energidepartementet av 19. desember 2000, vedtar NVE at tiltaket trenger konsesjon etter vannressursloven § 8.

Når det gjelder krav til innhold og forklaring av saksgangen i en konsesjonssøknad, se NVEs hjemmesider på www.nve.no/konsesjoner.

Komplett søknad sendes til nve@nve.no eller per post til Norges vassdrags- og energidirektoratet, Postboks 5091 Majorstuen, 0301 Oslo.

Om klage og klagerett

Klageberettigede kan klage på denne avgjørelsen til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunktet underretningen er kommet frem til partene, jf. Forvaltningslovens kapittel VI. Klageretten er begrenset til parter (grunneiere, rettighetshavere og konsesjonssøker) og andre med rettslig klageinteresse (hovedsakelig organisasjoner som representerer berørte interesser).

En klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingssjef

Gry Berg
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

FYLKESMANNEN I NORDLAND
GILDESKÅL KOMMUNE
Nordland fylkeskommune
Samediggi/Sametinget Avdeling for kulturminner, areal og miljø

